



2010:73

Reslövs kyrka- renovering av tornspiran

Antikvarisk kontroll, 2009-2010

Petter Jansson och Kerstin Börjesson



Regionmuseet
Kristianstad
Landsantikvarien i Skåne

Rapport 2010:73

Reslövs kyrka -renovering av tornspiran

Antikvarisk kontroll, 2009-2010
Reslövs socken, 1323
Eslövs kommun
Skåne län

Petter Jansson och Kerstin Börjesson

Regionmuseet Kristianstad Landsantikvarien i Skåne

Kristianstad
Box 134, Stora Torg
291 22 Kristianstad
Tel 044 – 13 58 00 vx, Fax 044 – 21 49 02

Lund
Box 153, St Larsomr. Byggnad 10
221 00 Lund
Tel 046 – 15 97 80 vx, Fax 046 – 15 80 39

www.regionmuseet.se

© 2010 Regionmuseet Kristianstad / Landsantikvarien i Skåne
Rapport 2010:73
ISSN 1651-0933

Omslagsfoto: Reslövs kyrka under ombyggnaden 2009.
Kartor ur allmänt kartmaterial, © Lantmäteriverket, Gävle. Dnr 507-99-502.

Reslövs kyrka -renovering av tornspiran

Innehåll

Sammanfattning av utförda åtgärder	5
Administrativa uppgifter	5
Byggnadshistorik med relevans för ärendet	5
Utförda åtgärder på tornspira	7
Övriga utförda åtgärder	10
Avvikelser från handlingarna	11
Iakttagelser vid renoveringsarbetena	11
Kulturhistorisk bedömning av utförda arbeten	14
Materialspecifikationer	15
Övriga handlingar med relevans för ärendet	15
Bilagor	16



Skånekartan med Eslövs kommun färgmarkerad



Utdrag ur Skånska rekognoseringskartan från 1812-20

Sammanfattning av utförda åtgärder

Under sommaren-hösten 2009 renoverades tornspiran på Reslövs kyrka. Arbete-
na bestod i huvudsak av demontering av blytäckning, och inbrädning samt ny-
konstruktion av själva spiran och stomkomplettering i övrigt samt ny brädning
med blytäckning. Arbetena utfördes från byggnadsställning som utnyttjades till
putslagningar och målning av tornfasader.

Administrativa uppgifter

Objekt	Reslövs kyrka
Socken	Reslövs socken
Kommun	Eslövs kommun
Regionmuseets dnr	L1 12.30-482-03, L 12.30-461-05-1323, L 12.30-243-09-1323
Arbetshandlingar	Niclas Hansson, Scandiaconsult Sverige AB, Region Syd 2003-11-17, rev. Niclas Hansson, Ramböll Sverige AB, Region Syd, Lund, 2009-02-03
Länsstyrelsens beslut	2004-01-29, dnr:433-57355-03, 2006-02- 23, dnr:433-39949-05, 2009-06-29, dnr:433-47192-09
Byggherre	Reslöv-Östra Karaby församling
Byggleddare, Kontrollant	Niclas Hansson, Ramböll, Lund
Entreprenör	Generalentreprenör: BM Plåt AB, Lomma Underentreprenör: Petrus AB, Vinslöv
Antikvarisk kontrollant	Regionmuseet Kristianstad/ Landsantik- varien i Skåne genom Petter Jansson
Byggnadstid	vår 2009 – sommar 2010
Antikvarisk slutbesiktning	2010-05-12
Bidrag	KAE

Byggnadshistorik med relevans för ärendet

Reslövs socken ligger i den sydvästra delen av Onsjö härad och omfattar lätt ku-
perad, öppen odlingsmark i anslutning till Saxåns slingrande lopp.

Reslöv finns omnämnt i skriftliga källor från 1299 då det skrevs ”Rethers-
löff”, och har tidigare bestått av två tätt intill varandra på ömse sidor om Saxån
liggande bydelar, Söndra Reslöv (tidigare Sunnanån) samt norr om ån Norra Res-
löv (tidigare Nordanån), där kyrkan låg. Namnet kommer av förleden Rether- ett
forrnordiskt namn och efterleden -löv med betydelsen arvegods.



Bilden till vänster visar den rötskadade spirspetsen. Till höger syns den blytäckta spirspetsen efter renovering 2010.

”Reerslöf kyrckia är temmelig stoor, ock vakker i sin bygning, af huggen sandsteen upmurat, ock medh itt högt spitz torn zijrat, dock likväll igenom Tottarnes försummelse, under hvilckes patrocinio hon härtill har varit, nu myckit förfallen.”

Det står att läsa i prästrelationerna från 1690-93. Vidare framgår där om ”gamle h:r Tage Tott” kring 1636 att ”I sammtijdh lät han kyrckian öfver alt täckias medh bly.”

Kyrkan kanske byggdes av en gammal kämpe Sibbe som enligt prästrelationerna grundade ”torpet” Sibbarp strax norr om själva Reslöv, ”Man meenar, att dhetta skall vara först bygd för dhe andra byjar i socknen, emeden dhett har sina egna 3 särskillte vångar både större ock bättre belägne än så många hemman i een annan byy”. Sibbe skall ligga begravd i byns östra vång, på en backe som kallades ”Birccekull”.

Kyrkan är en i grunden romansk anläggning som från början bestod av ett i öster, eventuellt, rakslutet kor samt långhus av nordvästskånsk sandsten. Ursprungligen, eller åtminstone under romansk tid, fanns också ett torn i väster. Ytterligare senare har i öster tillfogats en sakristia och under 1700-talets slut-1820-talet tillfogades korsarmar norr och söder om långhuset.

Riktigt hur gammal befintlig tornspira var, före renoveringen, är osäkert. Eventuellt kan den vara från 1600-talet och då en av de allra äldsta i Skåne. I 1828 års beskrivning omtalades att kyrkan då hade ”torn med hög spira som hvilat på

8 pelare med öppna mellanrum, hvilka bilda en altan”. Då nämndes också att tornet var byggt av sandsten och täckt med bly.

1904 framtofs av Th Wåhlin ett restaureringsförslag med genomgripande förändringar, bland annat ombyggnad av tornet/tornspiran, och i samband med detta upptäcktes romanska kalkmålningar i kyrkan. Förslaget genomfördes dock aldrig, Kyrkan restaurerades 1951 under ledning av ark. E Græbe och 1978 efter handlingar av byggmästare Nils Persson, Stävie. Tornet har under senare år om-målats med silikatfärg och omkring 2005 byttes gamla sönderfallna, sekundära förstärkningsjärn i tornspiran mot nya av galvaniserat stål.

Tornspirans uppbyggnad är tillsynes densamma som enligt 1828 års be-skrivning, med en nedre svängd huv och på den en form av lanternin med 8 ben samt en hög tornspira överst. Stommen bestod före ombyggnaden av en bland-ning av bilad ek och bilad fur med både ospontad, gles brädpanel och spontad, tät brädpanel av fur. Hela uppbyggnaden var blytäckt, den nedre delen åt söder med valsat bly medan all övrig blytäckning var av gjutna blyskivor.

I sammanhanget kan nämnas att på långhusvinden, ovan valv, finns rester av romanska kalkmålningar liksom både över långhus och kor finns rester av san-nolikt romanska taklag med bjälkar av fint bilad ek.

Utförda åtgärder på tornspira

Arbetena utfördes från fast ställning med väderskydd. På grund av utsträckt bygg-tid som omfattade alla årstider och stormsäsonger samt hårt väder och brister i intäckningen med läckage som följd fick väderskyddet kompletteras vid flera till-fällen. På grund av tillkommande arbeten med nykonstruktion av tornspira fick också ställningen ändras vid flera tillfällen.

Först genomfördes dokumentation med uppmätning av befintlig blytäck-ning genom undersökning och beskrivning genom fotografering och skisser av blyskivorna, falsningsteknik och inskriptioner. Ett antal befintliga blyplåtsdetaljer samt blyskivor med inskriptioner tillvaratogs för förvaring på tornvinden.

Befintligt bly demonterades varsamt för omgjutning undantaget i kyrkan tillvarataget material. Underliggande brädning på själva spiran demonterades, spi-ran rengjordes från fågelbon och skräp, det flacka taket öppnades kring spirans ben för undersökning av stommen.

Efter detta gjordes en noggrannare uppmätning och dokumentation av tornspirans befintliga stomme, därefter lyftes spirstommen varsamt ner på mar-ken för att kopieras, och i samband med det kompletterandes dokumentationen. Prover för dendrokronologisk analys togs och befintligt bly analyserades.



Tornspiran över lanterninen lyftes ned från tornet och nytillverkades i sin helhet. Lanterninens åtta stolpar ersattes med nytt virke och sammanfogades med äldre delar av stommen (bild ovan till vänster). Bilden nedan till höger visar spirans nedre ramverk.

En ny spira konstruerades på plats med den gamla som förebild konstruktions/storleks/formmässigt. Samma slags sammanfogningssystem användes som i den gamla men virket byttes ut mot genomgående nytt sågat furuvirke. Även samtliga 8 ben som spiran vilade på byttes ut på grund av att de hade sådana skador i form av röta och knäckningar. Problemen var som störst precis vid genomföringen genom det flacka blytaket. Nya delar sammanfogades som tidigare med träplugg av ek och spik. Bjälklag över den öppna lanterninen förankrades i stödbenen på sannolikt ursprungligt vis med smidda järnkramlor och smidd spik. I övrigt gjordes vissa utlagningar av virke efter varsam upprensning istället för byte som planerat, exempelvis vid tornets sydöstra hörn.

Efter installering av spirans nya åtta ben lyftes den nya, konstruerade spiran i ett stycke och fästes på benen. Spirans samtliga takytor täcktes med ny takpanel. Endast de nedre och flackare ytorna täcktes med råspont, i övrigt användes ospontat virke eller sk glespanel. Speciellt på spirans krummare takfall användes smalare virke för att kunna följa krökningar och skevheter. Försök med råspont visade att det inte gick att använda på stora delar av takytorna. Till spirans övre del kunde bredare virkesdimensioner användas liknande tidigare utförande. De nedre takfallen papptäcktes som tidigare av tekniska skäl, tidigare ganska rikligt läckage hade konstaterats.

Ny blytäckning utfördes på hela spirans takfall och stödben. Blyet utgjordes till största delen av nedsmält bly från spirans tidigare täckning, med tillsats av viss mängd nytt bly. Det gamla blyet transporterades till plåtslagerverkstad i Lomma där det smältes och göts till nya skivor på en sandform. De nya skivorna gjordes av tillverkningstekniska skäl kortare än äldre längsta format. Undersökningarna i samband med takomläggningen visade också att de gamla blyskivorna med tiden delvis spruckit på grund av sin längd och egenvikt.

Blytäckningen utfördes enhetligt med centrerad indelning och vågrät tvärfalsförläggning med $\frac{1}{2}$ skivas tvärfalsförskjutning som utgångspunkter. Ståndfalsar med traditionellt stor, rundad vulst vändes av tekniska skäl generellt från förhärskande (sydväst) vindriktning. Den tidigare blytäckningen hade bland annat på grund av omläggningar ganska oregelbundet utförande. Under den mittersta rundade blyskivan i spirans flacka takavtäckning placerades en behållare med dokument och information kring renoveringsarbetena. Benens blytäckning gjordes luftade med ståndfalsar istället för som tidigare överlapp, som visat sig bidra till läckage. Blyskivorna fästes med kopparklammer och kopparspik av hantverksmässiga och tekniska skäl istället för som tidigare med blyklammer och järnspik.

Befintligt tornkors av galvaniserade ihopmuffade vattenledningsrör och inslag av gjutjärn demonterades och renoverades på smidesverkstad. Efter rengöring och svetslagning sprutförzinkade korset och målades grått lika befintligt efter diskussion om eventuell ny färgsättning i gult eller guld.

På tornspirans nedersta stjärnbjälklag monterades rostfritt nät som skydd mot insektsangrepp och fågelbosättning. Nätet gjordes demonterbart för framtida inspektion av spiran.

Takluckan i det flackare taket till lanterninen kläddes med zinkplåt för att den inte skulle bli för tung och för att den skulle få blyliknande färg. På tornspiran monterades en ventilationshuv nära toppen.



Bilderna överst visar torntaket under blytäckning. Ovan syns lanterninens blytäckta listverk och stolpar efter renovering.

Övriga utförda åtgärder

Tornfasader högtryckstvättades varsamt för att så långt som möjligt skona befintlig puts och underlag. Framförallt på tornets övre södra fasade förekom lösa puts-lager som rensades varsamt och restriktivt bort, i övrigt förekom, fläckvis, mindre puts-lagningar. Murverk berördes i princip inte av putsnedtagningarna.

Utefter långhustakfall förbättrades putsanslutningarna. Putslagningar utfördes med hydrauliskt kalkbruk och med ytbehandling lika tidigare och anslutande utförande.

Efter rengöring och putsning målades fasaderna med Keim Pur Kristallat -vit. En första målning som gjordes i för kall väderlek under hösten 2009, varför fasadmålningen fick göras om i varmare väder under våren 2010. Även den tidigare omålade sandstensomfattade fönsteröppningen på tornets norra sida målades. Likaså renoverades och målades fönsterbågen i öppningen. På grund av riklig förekomst av alger som inte bedömdes kunna tvättas bort utan att skada putsen gjordes istället algbekämpning.

Järndetaljer och trä samt tidigare målade plåtarbeten i anslutning till berörda fasad- taktytor målades lika befintligt. Dagvattenledningar från torn tak kompletterades med nya markbrunnar i betong som inrymmer specialfilter för att rena det blyhaltiga takvattnet från tornspiran. Justering av anslutande hängrännor på långhus/korsarmar gjordes liksom på strävpelare söder om torn.

Avvikelser från handlingarna

Avvikelser från handlingarna bestod i korthet av (beskrivet ovan under åtgärder):

- Nyttillverkning av tornspirans stomme
- Upprensning och lagning av stomvirke i spirans upplag istället för virkesutbyte
- Målning istället för byte av plåtavtäckning på tornlister
- Hängränna på torn bibehölls eftersom den var i så gott skick
- Fallskydd på lanterninens flackare tak
- Taklucka kläddes med zinkplåt

lakttagelser vid renoveringsarbetena

Befintlig blytäckning var överlag i dåligt skick med allmänt förekommande hål, sprickor, lösa klammer, genomspikningar. Framförallt det i sen tid lagda, valsade blyet hade särskilt omfattande skador med rikliga sprickningar. Denna del av taket var bandtäckt och var enkelfalsat med hårt slagna falser, och liksom hela det nedre blytaket lagt på underlagspapp från samma tid, uppskattningsvis 1950-talet. Resterande delar av det nedre taket var täckta av gjutna blyskivor, med relativt hårt slagna enkelfalser och synliga klammer. Tvärfalser var lagda med endast överlapp och klammer av bly. Även ståndfalsklammer var liksom i den valsade blytäckningen av bly, spikade med galvaniserade spikar.

De gjutna blyskivorna, med varierande längder på som mest 280cm (!), hade lagts med hoppande tvärfalsförskjutning som delvis sannolikt berodde på att man till fallen återanvänt så mycket som möjligt av det gamla blyet, därför förekom också på dessa blyskivor märkning i form av inristade angivelser, vilket inte förekom på andra delar. Det platta taket ovanför detta var också täckt med gjutet bly och relativt hårt slagna falser som såg ”misshandlade” ut.

De åtta benen med tillhörande snedsträvor var till större delen blyklädda med diverse hoplappade delar som tycktes kunna vara från flera olika perioder, eventuellt sentida kompletteringar. Virket var utanför blytäckningen fårat av vitt-ring men i gott skick, medan det under och framförallt i övergångar/genomföringar var kraftigt missfärgat och rötat. Framförallt förekom röttskador i genomföringen genom det flacka torntaket. På benet rakt norrut fanns en större svampkropp. Skadorna tolkades ha uppstått genom läckage och kondens från den inneslutande blytäckningen.

Tornspirans brädning av ramsågade, ospontade, ca 1½” furubrädor, med starkt varierande bredder upp till 15”, satt till större delen mycket löst på grund av sönderrostad spik, rötat panelvirke eller rötat stomvirke. Blyskivorna hade omfattande skador med sprickbildning från bristningar och ett otal hål. På ovansidan av den övre dekorationslistens blytäckning fanns mot norr tre samlade hål med dimensionerna ca 15mm. Hälens kanter var tydligt inåtböjda mot virkesstommen och tydde på att föremål med kraft penetrerat blyet och att föremålen i stort sett kommit lodrätt från ovan. Inbäddat i trävirket påträffades innanför ett av hålen ett lätt spetsformat kraftigt rostande metallstycke till synes hopsatt av 4 delar. I virket innanför ett annat hål påträffades rostiga metallrester. Detta kunde tolkas som att tornet utsatts för någon form av beskjutning.

Spåren i spirans brädning visade att den befintliga blytäckningen var den första/ursprungliga på den brädningen. Brädningen var fastspikad i underlaget med smidd spik med stora flackt utsmidda skallar. Spirans åtta ben hade huggits till ca 9”x9” av ek med samma slags färg och förmodligen av samma ålder, sannolikt var de ursprungliga. De bar spår av mycket fin bilning till mycket jämna ytor, huggna med lätt konvex yxa, dock med lite spårig egg. Själva träden bedömdes vid avverkningstillfället och avverkningsstället haft diameter på ca 40 cm. Förutom vid placeringen använda tapp/bladningsurtag och hål för fixerande dymlingar förekom här och var spår av grunda hål gjorda med navare. De hålen satt mer eller mindre centrerat i stockarnas längdriktning och var ca 10-30mm djupa. Vad de grunda navarehålen haft för funktion är lite osäkert.

Virket i den nedre kupolens stomme vara annars lite blandad, av främst ek i framförallt underram och svängda formbrädor. De svängda formbrädorna var av mestadels sågad ek med vissa sidor ganska grovt bilade. Vid takfot hade dessa kompletterats, sannolikt från början, med ytterligare svängda ekdelar. På utsidorna var en hel del av de svängda delarna kompletterade i efterhand i flera omgångar med, i första hand, furudelar. Detta hade senast gjorts i samband med senast föregående ombrädning med spontat virke och pappning.

Vid takfot har under senare år gjorts omfattande kompletteringar med grönimpregnerat och sågat furuvirke i form av framförallt nya yttre remstycken.

Inre upplagsbjälke mot norr samt möjligen senare kompletterande upplag i öster och väster har gjorts med återanvänt ekvirke av olika grova dimensioner.

Ytterligare senare har omfattande stomvirkesbyte/kompletteringar gjorts med relativt välbilat furuvirke, som vid renoveringen inte alls hade med eken jämförbar ålderspatina eller väderbitenhet. Eken var betydligt mer väderbiten och fårad. Möjligen har dessa kompletteringar delvis krävt demontering av stommen. Nytt furuvirke tycktes genomgående ha något klenare dimensioner än tidigare, förmodat ekvirke, vilket bland annat medfört glapp i tappningarna, där tapphålerna från början, åtminstone delvis, troligen gjorts något för stora. Genomgående hade alla tappningar och andra sammanfogningar fixering med ”fyrcanttäljda” /hyvlade ekdymlingar i rundborrade dymlingshål. Lite här och var förekom även i övrigt närmast omotiverade eller svårförklarligare tomma dymlingshål eller dymlingshål med ekdymling utan någon funktion. Ändarna på samtliga ekdymlingar var mycket väderbitna. Där de satt i furuvirket var dymlingsändarna mycket mer väderbitna och sannolikt betydligt äldre än furuvirket.

Även dymlingshålerna i framförallt ekvirket var tydligt väderbitet med rundade hålskanter. Framför allt det väderbitna ekvirket visade att stommens ekvirke varit utsatt under många år för väder och vind, detta gällde framför allt i själva spiran men även i den nedre kupolen.

Det noterades på flera ställen att förmodade, senare snedsträvor i fur sannolikt demonterats i efterhand genom att de nedre tapparna helt enkelt skurits av på plats så att tapparna satt kvar i själva tapphålerna och förbindningen ersatts med skräspikning med modernare dragen järnspik. Det tydde på relativt omfattande, ganska sentida, avancerade reparationer, men riktigt varför dessa kapningar gjorts gick inte att förstå.

Omfattande skador fanns i bjälklag åt framförallt sydväst men även i den sydöstra bjälkens ytterände. Den senare kunde repareras efter rensning men den sydvästra behövde bytas eftersom den bitvis hade förmultnat helt och fick grävas ut, samt hade kraftiga rötsvampsangrepp i övrigt. I anslutning till denna hörna, där problemen tolkades ha ursprung i gamla läckage, förekom också mer omfattande ytputsnedfall (åt söder) vid takfot. Sammantaget förekom både rötskador och spänningsrörelseskador i både taklag och murverk, troligast beroende på gamla omfattande och under ganska lång tid pågående läckage.

Inbrädning av den nedre kupolen var besvärlig på grund av de svängda, ojämna och skeva ytorna, de liknade mest propellerblad. Detta ledde till att de nedre partierna fick täckas med spontad brädning som inte fick vara för breda eftersom de annars bara spräcktes vid läggningen. I övrigt fick brädningen justeras noggrant utefter varje takavsnitt och brädorna fick kompletteras med kilform för att kunna läggas i våg.

Arbetena bedöms i huvudsak ha utförts med stor hantverksmässig skicklighet, varsamhet, hänsynsfullhet och förståelse för de kulturhistoriska värdena i byggnaden.

Materialspecifikationer

Materialspecifikationer och färgkoder har inte överlämnats av målning/puts entreprenör.

Övriga handlingar med relevans för ärendet

2003-11-25	Länsstyrelsen i Skåne remiss
2004-01-30	Regionmuseet Kristianstad/Landsantikvarien i Skåne remissyttrande
2005-11-03	Länsstyrelsen i Skåne remiss
2005-11-24	Regionmuseet, yttrande
2006-01-25	Länsstyrelsen i Skåne meddelande ang. ansökan om kopparplåt på tornet
2009-04-22	Ramböll, Lund, protokoll bm
2009-06-02	Ramböll, Lund, e-post ang teknikmöte
2009-06-02	Ramböll, Lund, protokoll bm 2
2009-06-02	Ramböll, Lund, protokoll bm 3
2009-06-25	Ramböll, Lund, kompletterande tillståndsansökan
2009-07-09	Ramböll, Lund, uppmättningsritning tornspira
2009-09-28	Ramböll, Lund, protokoll bm 4
2009-10-01	Ramböll, Lund, e-post ang kontrollbesök
2009-10-15	Ramböll, Lund, e-post ang teknikmöte
2009-10-28	Ramböll, Lund, e-post ang kontrollbesök
2009-10-29	Ramböll, Lund, e-post ang spik
2009-10-29	Ramböll, Lund, e-post ang kontrollbesök
2009-11-04	Ramböll, Lund, e-post ang kontrollbesök
2009-11-30	Ramböll, Lund, protokoll bm 5
2009-12-18	Ramböll, Lund, protokoll bm 6
2010-04-07	Ramböll, Lund, protokoll bm 7
2010-04-28	Ramböll, Lund, e-post ang kontrollbesök
2010-05-12	ITARK Arkitektkontor AB, Helsingborg, protokoll fört vid slutbesiktning

Lund 2010-12-21

Petter Jansson, Kerstin Börjesson

Bilagor



Lanterninens stomme efter borttagning av blytäckning.



Nedre delen av spirans stomme efter borttagning av blytäckning.



Spårspetsen och stora delar av stommen var angripen av röta. Överst syns sydvästra hörnet av torntaklaget. Bilden överst till höger visar spårspetsens stomme efter borttagning av blytäckningen. Bilden i mitten till vänster: Lanterninens rötskadade stomme demonteras. I mitten till höger: Torntaklagets nedre stomme under renovering. Nederst till vänster: Tornspirans nytillverkas. Nederst till höger: Detalj av lanterninens profilerade listverk före blytäckning.



Överst till vänster: Torntaket efter renovering 2010. Överst till höger syns nedre delen av spirspetsen med dess karnisformade profil. Bilden nederst till vänster visar ventilationsöppning i spirans byttäckning. Nederst till höger syns krönkorset efter renovering.

Regionmuseets rapportserie 2010

Kulturmiljö

1. Vä 2:107, Vä sn, FU, Anders Edring, 2009
2. Villa Petterssons trädgård – en restaurering, Svalöv sn, AK, Anna Rabow, 2008
3. Marsvinsholms slott – renovering av balustrader, Balkåkra sn, AK, Kristina Nilén, 2008
4. Gravfältet i Färlöv, Färlövs sn, FU + UN, Tony Björk, 1995 – 2005
5. Glimmebodagården – taktäckning, Brösarps sn, AK, Emelie Petersson, 2009
6. Gylstorp. Medeltida odlingslämningar i Visseltofta sn, FU, Tony Björk & Brita Tronde, 2009
7. Väsby kyrka. Bland taklagare och takläggare, Väsby sn, AK, Petter Jansson, 2009
8. Odyssé längs Skånes kuster. Kust och Historia i Skåne. Bertil Helgesson, 2010
9. Övedskloster – restaurering av terrassmuren, Öved sn, AK, Kristina Nilén, 2007-2008
10. Stångby kyrka – utvändig renovering, Stångby sn, AK, Cecilia Pantzar & Kristina Nilén, 2005-2006
11. Kristianstads station – antikvarisk förundersökning, Kristianstad, AF, Emelie Petersson & Heikki Ranta, 2010
12. Allhelgonakyrkan i Lund – utvändig restaurering etapp I, Lunds socken, AK/AM, Petter Jansson, 2009
13. Hotade arter och byggnader –tips och råd vid byggnadsvård. PJ, Nils-Otto Nilsson & Åsa Jakobsson, 2009-2010
14. Människan och landskapet –Metodutveckling, etnobiologi för kulturmiljövård. PJ, Åsa Jakobsson, Anki Karlsson & Cissela Olsson, 2010
15. Vrams Gunnarstorps slott – utvändiga arbeten, Bjuvs sn, AK, Emelie Petersson, 2009
16. Ballingstorpsgården, Kviinge sn, AK, Emelie Petersson, 2010
17. Renovering av stenvalvsbro vid Öveds kloster, Öved sn, AM, Jimmy Juhlin Alftberg, 2010
18. Mörarps kyrka – invändig renovering och konservering, Mörarps sn, AK, Lotta Eriksson, 2010
19. Tullstorpsåprojektet, Trelleborgs kn, KA, Bertil Helgesson & Cissela Olsson, 2010
20. Örnanäs – arbeten 2009 – 2010, Örkened sn, AM, Jimmy Juhlin Alftberg, 2010
21. Örtofta slott vid Bråån – kulturhistorisk utredning i samband med våtmarksprojekt, Örtofta sn, Kristina Nilén, 2010
22. Övedsklosters alléer. Öveds sn, PJ, Patrik Olsson, 2010
23. Sporrakulla gård 2010 – tak- och timmerarbeten, Glimåkra sn, AM, Jimmy Juhlin Alftberg, 2010
24. Gamla begravningsplatsen i Kristianstad, Kristianstad sn, DK, Lotta Eriksson, 2010
25. Tomelilla Byagård – takarbeten 2010, Tomelilla sn, AM, Jimmy Juhlin Alftberg, 2010
26. Tomelilla Byagård – fasadarbeten 2010, Tomelilla sn, AM, Jimmy Juhlin Alftberg, 2010
27. Silversmedjan Kv Vapenbrodern 8, Kristianstad, Kristianstads sn, AK Katarina Olsson, 2008
28. Fjälåstorps småskola – ommålning av fasad, AM, Helene Stalin Åkesson, 2010
29. Bälteberga Korsvirkeshuset – utvändig renovering, Ottarps sn, AK, Kristina Nilén, 2008-2009
30. Ilstorps kyrka – fönsterarbeten, Ilstorps sn, AK, Lotta Eriksson, 2009 – 2010
31. Heliga Trefaldighetskyrkan – tillbyggnad och invändig ombyggnad, Kristianstad sn, AM, Lotta Eriksson, 2009 – 2010
32. Norra Mellby kyrka – renovering av vapenhusets tak, Norra Mellby sn, AM, Jimmy Juhlin Alftberg, 2010
33. Lunds domkyrka – ändring av västportalens trappa, Lund, AM, Heikki Ranta, 2010
34. Övedskloster – förändringar vid trädgårdskanalen, Öveds sn, AK, Kristina Nilén & Lars Salminen, 2009-2010
35. Östra Karup kyrkogård, Östra karup sn, DK, Lotta Eriksson, 2010
36. Blåherre mölla – en kvarnmiljö för möten mellan då och nu, Maglehems sn, BMU, Ingela Blomén, Helen Carlsson & Helene Stalin Åkesson, 2009 – 2010
37. Mejeriet Skarhults gods – takrenovering, Skarhult sn, AM, Kristina Nilén, 2010
38. Saltkokningshuset - utvändig ommålning, Karlskrona, AM, Emelie Petersson, 2010
39. Glimmebodagården, Brösarps sn, AM, Emelie Petersson, 2010
40. Smedtorpet, Hässleholm sn, AM, Jimmy Juhlin Alftberg, 2010
41. Tobaksmonopolet 2010 – fasadrenovering, Fjälkinge sn, AM, Jimmy Juhlin Alftberg, 2010
42. Ballingstorps trädgårdar, Kviinge sn, DK, Cissela Olsson, Emelie Petersson & Brita Tronde, 2010
43. Södra Mellby mölla – tre vingar och en vingbalk, Södra Mellby sn, AM, Helene Stalin Åkesson, 2008-2010
44. Bondrumsgården 2010, Fågeltofta sn, AM, Jimmy Juhlin Alftberg, 2010
45. Torsebro krutbruk 2010 – murnings- och snickeriarbeten, Färlöv sn, AM, Jimmy Juhlin Alftberg, 2010
46. Ekestad folketspark – arbeten i fyllecellerna, Österslöv sn, AM, Jimmy Juhlin Alftberg, 2010

Förkortningar:

AF-antikvarisk förundersökning
AK- antikvarisk kontroll
AU- arkeologisk utredning
DK- dokumentation, övrigt

FU- arkeologisk förundersökning
KA- kulturhistorisk analys
MD- murverksdokumentation
OU- osteologisk undersökning

PJ- projektrapport
UN- arkeologisk undersökning
BD- byggnadsdokumentation
BAD- byggnadsark-dokumentation

47. Övraby mölla – utvändig renovering samt lyft och lagning av kuggkrans, Övraby sn, AM, Ingela Blomén, 2010
48. Scan i Ängelholm – där svenskt fläsk blev brittiskt bacon och Ystadkorven kryddades med känsla, Ängelholms sn, BD, Helene Stalin Åkesson med bidrag av Ingela Blomén och Anna Rabow, 2010
49. Parkeringsplats Uppåkra, FU, Catherine Svensson, 2003
50. Johannishus slott – utvändig renovering, AM, Emelie Petersson, 2010
51. Västra Strö kyrka – utvändig renovering, Västra Strö sn, AK, Helen Carlsson (med bidrag av Maria Sträng), 2008
52. Paviljongen, Åhus museum, FU & MD, Johan Dahlé, 2009
53. Baptistkapellet i Oppmanna – timmerarbeten på pastorsbostaden, Oppmanna sn, AM, Jimmy Juhlin Alftberg, 2010
54. Vad som trots allt försvinner – ett forskningsprojekt om dokumentation och värdering av svårbevarat kulturarv, PJ, Helene Stalin Åkesson, 2008-2010
55. Ryttmästarebostället – flygelbyggnad, Gärds Köpinge sn, AM, Heikki Ranta, 2009
56. Utvändig restaurering och svampsanering av Fränninge kyrka, Fränninge sn, AK, Mia Jungskär och Heikki Ranta, 2008-2009
57. Fjärestads kyrka – renovering av tornet, Fjärestads socken, AM, Heikki Ranta, 2009
58. Brösarps station – omläggning av tak, Maglehems sn, AM, Emelie Petersson 2010
59. Aosehus återigen, fjärde året på borgen, Åhus sn, UN, Helén Lilja m.fl, 2010
60. Vattenmöllan – restaurering av möllarebostadens östra fasad, Brunnby sn, AM, Maria Sträng, 2010
61. Bosjöklosters kyrka – utvändig renovering, AK, Petter Jansson, Kerstin Börjesson 2009
62. Ingeborrharpgården – taktäckning, Rya socken, AM, Emelie Petersson, 2010
63. Jöns Jonsgården – utvändiga arbeten, Kattarps socken, AM, Emelie Petersson, 2010
64. Bosarps kyrka – utvändig renovering, Bosarps socken, AM, Helen Carlsson, Petter Jansson, Ingela Blomén, 2009
65. Strövelstorps kyrka- takomläggning, Strövelstorp sn, AM, Petter Jansson 2009-2010
66. Norra Vrams prästgård – yttre målningsarbeten, Norra Vrams sn, AM, Ingela Blomén, 2010
67. Skromberga skyltprogram – att sätta in ett byggnadsminne i sitt sammanhang, Ekeby sn, PJ, Helene Stalin Åkesson, 2010
68. Det skånska gruvbältet I – ett kopplat grepp om gruvnäring och keramisk industri, PJ, Helene Stalin Åkesson, 2010
69. Igelösa kyrka – utvändig renovering, Igelösa sn, AM, Helen Carlsson, Petter Jansson, Ingela Blomén, 2009
70. Östraby kyrka – invändiga restaureringsarbeten, Östraby sn, AM, Petter Jansson och Maria Sträng, 2010
71. Lillöhus – dokumentation av invändig trappa, Norra Åsum sn, MD, Kristina Nilén och Jimmy Juhlin Alftberg, 2001
72. Porttornet Hovdala slott, Brönnestad sn, BAD, Jimmy Juhlin Alftberg och Kristina Nilén, 2010
73. Reslövs kyrka – renovering av tornspiran, AK, Petter Jansson och Kerstin Börjesson 2009-2010

